

ЮШКЕВИЧ Володимир В'ячеславович
*старший викладач кафедри соціально-гуманітарних та правових дисциплін,
Київського інституту Національної
гвардії України,
кандидат історичних наук, старший
викладач*

ЗАЛУЧЕННЯ ОФІЦЕРІВ ПСИХОЛОГІВ ДО ПРОВЕДЕННЯ КОНТРДИВЕРСІЙНИХ ЗАХОДІВ ПІДРОЗДІЛАМИ НГУ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах війни, активізації гібридних загроз, існуванні випадків колабораціонізму особливої уваги набуває необхідність проведення ефективних контрдиверсійних заходів. Однією з ключових складових таких заходів є психологічна підготовка особового складу та безпосередня участь офіцерів психологів у їх проведенні. Роль психологів полягає не лише в забезпеченні психологічної стійкості військовослужбовців, але й у проведенні операцій, спрямованих на нейтралізацію та знешкодження психологічних атак з боку супротивника. Метою є аналіз ролі офіцерів психологів у контрдиверсійних заходах Національної гвардії України (НГУ) в умовах воєнного стану, розуміння рівня залученості та ефективності.

Контрдиверсійні заходи – це комплекс дій, спрямованих на протидію диверсіям та саботажу з боку противника. Вони передбачають як фізичні, так і психологічні операції. Сучасні конфлікти, особливо гібридного типу, часто включають інформаційні війни та психологічні атаки, спрямовані на деморалізацію особового складу, підрив довіри до командування та дезорганізацію операцій.

Діяльність психологів НГУ як важливий чинник успішного функціонування підрозділів, що спеціалізуються на контрдиверсійній роботі доцільно розглядати у двох площинах: психологічна підготовка особового складу, а також супроводження та підтримка проведення контрдиверсійних заходів.

У свою чергу, підготовка психологами військовослужбовців акцентується на тренуванні стресостійкості, підготовці до роботи в умовах дезінформації, розвитку комунікативних навичок, покращення рівня злагодженості підрозділу (командозгуртування або «тім-білдинг»), навчання основам надання первинної психологічної допомоги, а також технік саморегуляції.

Щодо стресостійкості, то психологи залучаються вже на етапі професійного відбору в підрозділи, адже визначається рівень нервово-психологічної стійкості в екстремальних умовах. В подальшому, завданням психолога, завдяки спеціалізованим методикам та тренінгам спрямованим на ефективніше

реагування на несподівані загрози, розвинути рівень психологічної резильєнтності [2, с. 50].

На етапі «злагодження» контрдиверсійних підрозділів психологи проводять підготовку до роботи в умовах дезінформації. Противник часто використовує методи дезінформації та пропаганди для впливу на психологічний стан військових. Офіцери психологи навчають особовий склад розпізнавати та протидіяти таким атакам, що дозволяє зберігати психологічну рівновагу та не піддаватися маніпуляціям [4, с. 18].

Ефективне спілкування в умовах контрдиверсійних операцій є важливою складовою. Психологи навчають військових правильній комунікації в умовах стресу, що сприяє оперативному прийняттю рішень та підтриманню злагодженості в підрозділі [3, с. 37].

Не поодиноким практикою є, коли в контрдиверсійних підрозділах діє позаштатний психолог, який на випадок відсутності штатних психологів надає первину психологічну допомогу, проводить психоедукацію, здійснює психологічний моніторинг на визначення рівня депресивних станів та суїцидальної поведінки серед військовослужбовців.

Під час супроводу психологами контрдиверсійних операцій основне завдання – зберегти боєздатність підрозділу, забезпечити підтримку високого рівня моральної готовності до виконання бойових завдань. При належних умовах психологи проводять тренінги, індивідуальні консультації та психоедукацію, згідно протоколів, здійснюють психологічну інтервенцію. [1, с. 23].

Психологи аналізують психологічний стан військових та виявляють потенційні загрози для моральної обстановки в підрозділі, вчасно реагуючи на можливі прояви паніки, стресу або психологічного тиску з боку противника [2, с. 45].

Окремим напрямком роботи фахівців психологів є протидія інформаційно-психологічним атакам ворога. Психологи розробляють та впроваджують стратегії нейтралізації ворожих психологічних атак, які можуть включати дезінформацію, пропаганду та інші способи впливу на свідомість військових [4, с. 12].

Для досягнення максимального ефекту контрдиверсійних заходів необхідна тісна взаємодія офіцерів психологів з іншими службами НГУ, зокрема з оперативними, розвідувальними та контррозвідувальними підрозділами. Така взаємодія включає:

Спільну оцінку загроз. Психологи співпрацюють з розвідувальними підрозділами для аналізу та оцінки психологічних загроз з боку супротивника, що дозволяє розробити ефективні контрзаходи [4, с. 21].

Участь у розробці стратегії. Психологи беруть участь у плануванні операцій, надаючи рекомендації щодо морально-психологічної підтримки особового складу та захисту від інформаційно-психологічних атак [3, с. 40].

Як висновок, офіцери психологи відіграють важливу роль у контрдиверсійних заходах НГУ, забезпечуючи психологічну стійкість особового складу та ефективну протидію ворожим психологічним операціям. Їхня участь сприяє збереженню високого морального духу та оперативної здатності підрозділів. Важливо усвідомлювати необхідність залучення психологів до контрдиверсійної роботи, удосконалюючи підготовку офіцерів психологів та покращуючи їх взаємодію з іншими службами НГУ; на практиці не обмежуватись виключно тестуванням особового складу та проведенням анкетування з визначення соціально-психологічного рівня в підрозділі

Список використаних джерел:

1. Верещака, О. В. Психологічне забезпечення контрдиверсійної діяльності у збройних силах / О. В. Верещака // Науковий вісник. – 2021. – № 5. – С. 22-30.
2. Логвиненко, Ю. В. Психологічна підготовка військовослужбовців до контрдиверсійних операцій / Ю. В. Логвиненко // Військова думка. – 2019. – № 3. – С. 43-55.
3. Сидоренко, Т. О. Психологічна підтримка особового складу в умовах гібридної війни / Т. О. Сидоренко // Збірник наукових праць НГУ. – 2020. – № 7. – С. 35-45.
4. Черненко, І. П. Інформаційно-психологічні загрози в сучасних конфліктах та методи їхньої нейтралізації / І. П. Черненко // Національна безпека і оборона. – 2022. – № 2. – С. 10-25.